

Epidemiologija HIV/AIDS-a u Hrvatskoj i rad centara za besplatno i anonimno savjetovanje i testiranje na HIV

*Tatjana NEMETH BLAŽIĆ, dr. med.,
specijalist epidemiologije
Jasmina PAVLIĆ, prof. engleskog i
njemačkog jezika i književnosti*

Hrvatski zavod za javno zdravstvo
Služba za epidemiologiju

Ključne riječi

*HIV/AIDS
epidemiologija
savjetovanje i testiranje na HIV
Hrvatska*

Key words

*HIV/AIDS
epidemiology
HIV voluntary counseling and testing
Croatia*

Primljeno: 2013–01–29

Received: 2013–01–29

Prihvaćeno: 2013–03–26

Accepted: 2013–03–26

Uvod

Svake se godine 1. prosinca širom svijeta obilježava Svjetski dan borbe protiv AIDS-a radi podizanja svijesti o problemu HIV/AIDS-a, poticanja napretka u prevenciji, liječenju i skrbi HIV/AIDS-a te iskazivanja solidarnosti i

Pregledni rad

Članak prikazuje epidemiološku situaciju u Hrvatskoj od početka praćenja HIV/AIDS-a do danas. U radu se prikazuje i rad centara za besplatno i anonimno savjetovanje i testiranje na HIV (HIV savjetovališta) koji od 2003. djeluju pri Hrvatskom zavodu za javno zdravstvo (HZJZ) u Zagrebu, županijskim zavodima za javno zdravstvo u Puli, Rijeci, Splitu, Zadru, Osijeku, Slavonskom Brodu, Dubrovniku i Korčuli, te pri Zatvorskoj bolnici i Klinici za infektivne bolesti "Dr. Fran Mihaljević" u Zagrebu. U Registru oboljelih od HIV/AIDS-a Službe za epidemiologiju HZJZ-a u razdoblju od 1986. do 2012. godine registrirano je 1017 osoba s HIV infekcijom, od čega 371 oboljeli od AIDS-a. U istom je razdoblju 187 osoba umrlo od HIV/AIDS-a. HIV/AIDS se u Hrvatskoj registrira gotovo isključivo unutar grupa povećanog rizika, a prema vjerojatnom putu prijenosa dominira homoseksualni. Godišnja učestalost HIV infekcije kreće se oko 12–17 na milijun stanovnika, što Hrvatsku i dalje svrstava u zemlje s malim brojem zaraženih HIV-om (57/1 milijun prosjek za zemlje EU/EEA u 2011.). Od 2003. do 2012. godine HIV savjetovališta koja djeluju u Hrvatskoj su pružila 37 509 savjetovanja za 20 804 korisnika, a 20 106 osoba su testirane na HIV pri čemu je otkrivena 181 osoba zaražena HIV-om.

HIV/AIDS epidemiology in Croatia and the services of HIV counseling and testing centers

Review article

The paper presents the epidemiological situation in Croatia regarding HIV/AIDS from the beginning of HIV/AIDS surveillance to date. The paper also describes the activities of the centers for free-of-charge and anonymous counseling and testing for HIV (HIV counseling centers) that were founded in 2003 offering their services at the Croatian National Institute of Public Health (CNIPH), County Public Health Institutes in Pula, Rijeka, Split, Zadar, Osijek, Slavonski Brod, Dubrovnik and Korčula, Prison hospital in Zagreb and the University Hospital for Infectious Diseases "Dr. Fran Mihaljević". In the period 1986–2012, the Registry of HIV/AIDS patients at the Epidemiology Service of the CNIPH recorded 1017 persons infected with HIV, of whom 371 developed AIDS. In the same period, 187 persons died of AIDS. In Croatia, HIV/AIDS is registered almost exclusively among high risk population, with homosexual route being the most dominant route of transmission. The annual incidence of HIV infection amounts to about 12–17 per million inhabitants, which categorizes Croatia as a country with a low level incidence of HIV (57/1 million was the average for EU/EEA countries in 2011). From 2003 until 2012, HIV counseling centers in Croatia have provided 37 509 counseling sessions for 20 804 clients and conducted HIV testing for 20 106 persons, during which 181 persons with HIV-infection were detected and referred to further care and therapy.

podrške oboljelima od te bolesti. U razdoblju 2011.–2015. cilj djelovanja usmjeren je na poboljšanje i jačanje javno-zdravstvenih programa i intervencija, prevenciji i destigmatizaciji HIV/AIDS-a u globalnom odgovoru na epidemiju, a slogan ovih aktivnosti na engleskom jeziku glasi "Getting to zero: zero new HIV infections. Zero discrimi-

nation. Zero AIDS related deaths.” (Nula zaraza HIV-om, nula diskriminacije i nula smrti povezanih s AIDS-om).

Prema procjeni Svjetske zdravstvene organizacije (SZO) i Zajedničkog programa UN-a za borbu protiv HIV/AIDS-a (UNAIDS-a) u svijetu je krajem 2011. godine 34 milijuna ljudi imalo HIV/AIDS, što čini povećanje od oko 20 % u odnosu na 2001. godinu. Tijekom 2011. u svijetu se HIV-om zarazilo 2,5 milijuna osoba, a 1,7 milijuna ih je umrlo od AIDS-a. To je na svjetskoj razini smanjenje za 20 % novih zaraza HIV-om u odnosu na 2001. godinu te 24 % manje smrti od AIDS-a nego ih je bilo 2005. godine. Ove procjene smanjenja broja novih zaraza i smrti od HIV/AIDS-a na globalnoj razini pokazuju značajne pomake u sprječavanju širenja i povećanju broja ljudi koji imaju pristup liječenju i lijekovima.

Metode

U ovom radu prikazani su epidemiološki podaci koji su rezultat praćenja HIV/AIDS-a koje provodi Služba za epidemiologiju Hrvatskog zavoda za javno zdravstvo (HZJZ) od 1985. godine u kojoj se vodi i Registar oboljelih od HIV/AIDS-a. Praćenje oboljelih i umrlih od HIV/AIDS-a temelji se na individualnoj prijavi oboljenja/smrti osoba zaraženih HIV-om ili umrlih od HIV/AIDS-a. Prijave oboljenja/smrti od HIV/AIDS-a prikupljaju se u okviru nacionalnog nadzora nad zaraznim bolestima zakonski reguliranim Zakonom o zaštiti pučanstva od zaraznih bolesti (NN 79/07, 113/08, 43/09) i pripadajućim propisima. Podaci o broju korisnika i testiranja na HIV u Centrima za besplatno i anonimno savjetovanje i testiranje na HIV (HIV savjetovalištim) prikupljeni su u okviru praćenja i evaluacije preventivnih aktivnosti iz Nacionalnog programa prevencije HIV/AIDS-a i međunarodnog GARP (od engl. *Global AIDS Response Progress Reporting Tool*) informacijskog sustava koji uključuje praćenje i izvještavanje o radu HIV savjetovališta i udruga koje provode preventivne aktivnosti iz Nacionalnog programa prevencije HIV/AIDS-a (npr. programi smanjenja štete).

Rezultati

HIV/AIDS u Republici Hrvatskoj

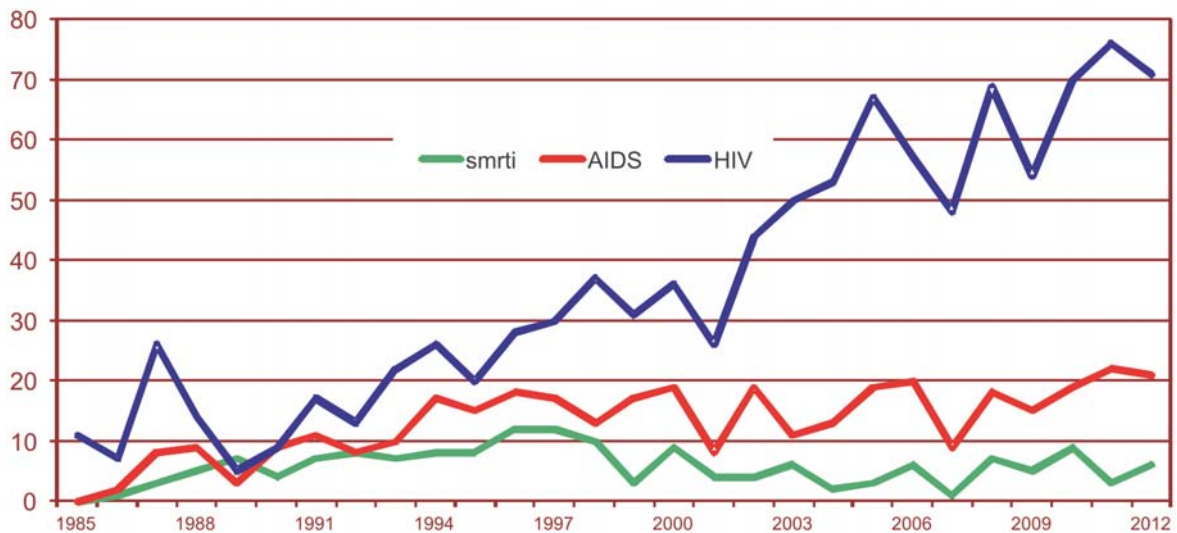
U Registru oboljelih od HIV/AIDS-a od 1985. godine, kada su prvi HIV pozitivni bolesnici registrirani u Hrvatskoj, do kraja 2012. godine u Hrvatskoj je registrirano 1017 osoba kojima je dijagnosticirana zaraza HIV-om, od čega 371 oboljelih od AIDS-a (Tablica 1, Slika 1). U istom je razdoblju 187 osoba umrlo od HIV/AIDS-a (160 smrti od AIDS-a). U 2012. godini prijavljen je 71 novi slučaj zaraze HIV-om, 21 oboljeli od AIDS-a i 6 smrti osoba oboljelih od AIDS-a. Raspon novootkrivenih slučajeva u zadnjih 10 godina je 44–76. Među oboljelima i dalje dominiraju muškarci (85,6 %). Najveći broj infekcija regi-

strira se u dobnoj skupini od 25 do 44 godine. Posljednjih godina se HZJZ-u godišnje prijavljuje prosječno 50–60 inficiranih HIV-om. Broj od 12–17 godišnje novootkrivenih osoba s HIV infekcijom na milijun stanovnika i dalje čini Hrvatsku zemljom niskog rizika u odnosu na zemlje EU/EEA u kojima je 2010. godine prosjek iznosio 57 na milijun stanovnika. Pobol od AIDS-a je u stagnaciji (oko 4/1 milijun), a smrtnost u laganom padu (Slika 1 i Tablica 1), što je, uz preventivne mjere i rezultat liječenja koje je u Hrvatskoj dostupno i za pacijente besplatno, te svi koji trebaju terapiju ju i dobiju. Liječenje i skrb se u Hrvatskoj provode prema svjetskim i europskim standardima, u Klinici za infektivne bolesti “Dr. Fran Mihaljević” u

Tablica 1. Broj osoba zaraženih HIV-om u Hrvatskoj od 1985. do 2012. godine

Table 1. The number of HIV infected persons in Croatia 1985–2012

Godina	Broj
1985	11
1986	7
1987	26
1988	14
1989	5
1990	9
1991	17
1992	13
1993	22
1994	26
1995	20
1996	28
1997	30
1998	37
1999	31
2000	36
2001	26
2002	44
2003	50
2004	53
2005	67
2006	57
2007	48
2008	69
2009	54
2010	70
2011	76
2012	71
Ukupno	1017

Slika 1. Broj novootkrivenih slučajeva zaraze HIV-om, AIDS-a i umrlih od HIV/AIDS-a u Republici Hrvatskoj po godinama od 1985. do 2012. godine

Figure 1. The number of newly discovered HIV infections, AIDS and HIV/AIDS deaths in the Republic of Croatia, in the period from 1985 to 2012

Tablica 2. Novodijagnosticirani HIV/AIDS prema putu prijenosa, 2005.–2012. godine

Table 2. Newly diagnosed HIV/AIDS cases according to route of transmission, 2005–2012

	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
Homo/bisex	31	36	28	51	41	57	48	62
Promiskuitet	16	10	12	12	8	4	18	5
Partner HIV+	10	5	4	4	4	5	5	2
Injektiranje droga	5	3	2	1		3	3	1
Nepoznato	5	2	1	1	1	1	1	1
Dijete HIV+ majke		1	1				1	
Ukupno	67	57	48	69	54	70	76	71

Zagrebu koja ima oko 700-tinjak oboljelih u skrbi. Kvaliteta liječenja i skrbi je prema parametrima preživljavanja i zadržavanja u skrbi dobra i uspješna, no ima potreba i za poboljšanjima. Glavni su problemi npr. kasni ulazak u skrb (oko 30 % bolesnika javi se na prvi pregled kasno, s već razvijenom bolešću), kašnjenje s registracijom novih lijekova i formulacija lijekova na hrvatskom tržištu i dr.

HIV/AIDS se u Hrvatskoj registrira gotovo isključivo u grupama povećanog rizika, kao što su muškarci koji imaju spolne odnose s muškarcima, promiskuitetne osobe, ovisnici koji uzimaju opojna sredstva intravenskim putem, osobe koje plaćaju ili naplaćuju seksualne usluge te stalni partneri/partnerice osoba zaraženih HIV-om. Najveći se broj osoba zarazio spolnim putem. Raspodjela zaraženih i oboljelih prema vjerojatnom putu prijenosa među svim slučajevima tijekom promatranog razdoblja prikazuju tablica 2 i 3 te slika 2. U svim godinama dominira muški homoseksualni put prijenosa (54,8 %), dok je među ženama najčešći put prijenosa heteroseksualni, a najčešće se ra-

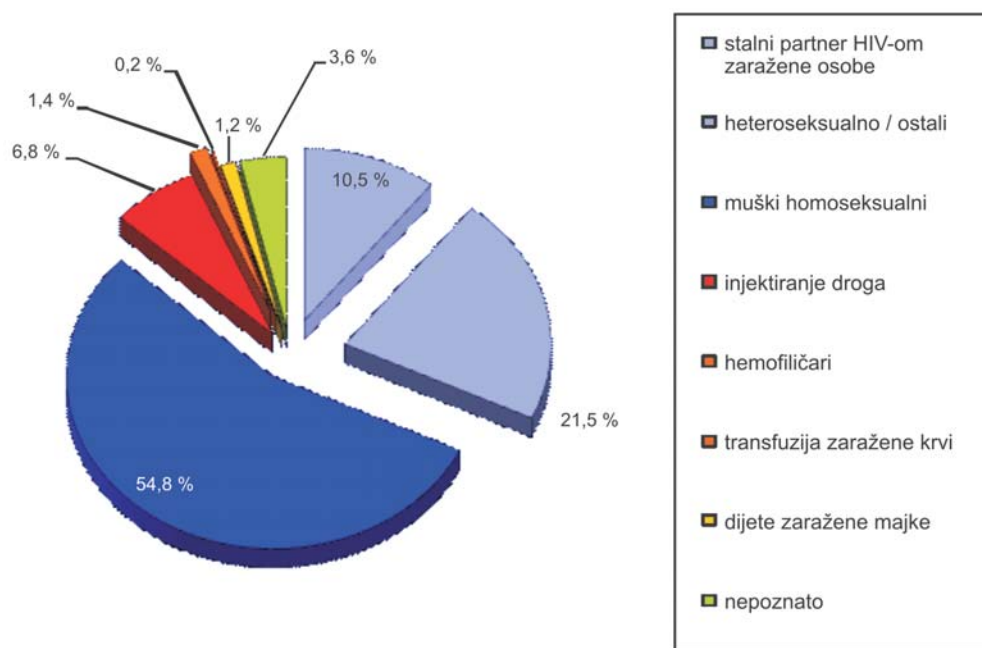
di o stalnim partnericama ili suprugama HIV-pozitivnih osoba. Rizične skupine prema vjerojatnom putu prijenosa infekcije u žena prikazuje slika 3.

Među osobama koje su zaražene heteroseksualnim putem nema adolescenata. Sve osobe inficirane ovim putem starije su od 20 godina. Posljednjih godina među zaraženima bilježi se sve veći udio muškaraca koji imaju spolne odnose s muškarcima (2008: 46 %; 2009: 48 %; 2010: 51 %; 2011: 52 %; 2012: 54,8 %) (Tablica 3).

Među svim HIV pozitivnim osobama, 6,8 % zaraženih infekciju je steklo dijeljenjem pribora za intravensko korištenje droga (i.v. ovisnici). Ovaj postotak inficiranih u posljednjih 10 godina ne pokazuje trend porasta. Prema podacima iz epidemioloških istraživanja, godišnjeg izvještaja laboratorija i Registra osoba liječenih zbog zlorabe psihoaktivnih droga u Hrvatskoj, prevalencija HIV infekcije u grupi opijatskih ovisnika je već dulji niz godina niska i stabilna, manja od 1 %, što je znatno više nego se procjenjuje za opću populaciju, ali ipak zadovo-

Tablica 3. HIV/AIDS prema putu prijenosa – usporedba razdoblja 1985.–2004. (n = 483) prema 1985. – 2012. (n = 1017)**Table 3.** HIV/AIDS according to route of transmission – comparison of the periods 1985–2004 (n = 483) and 1985–2012 (n = 1017)

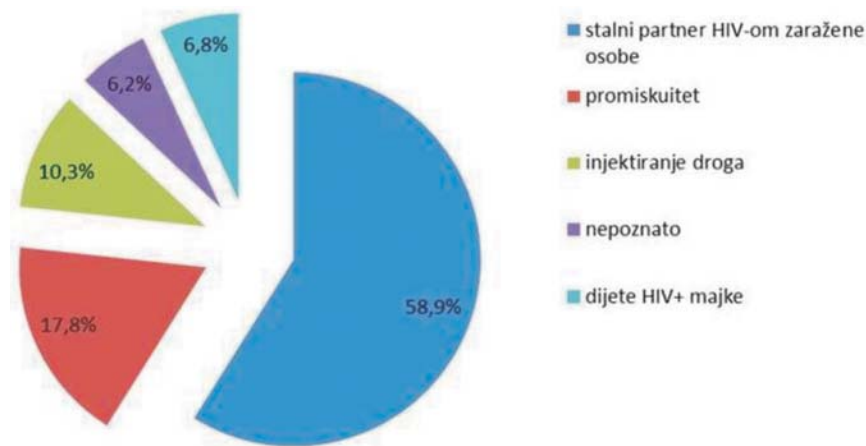
Put prijenosa/rizična skupina Route of transmission/risk group	1985.–2004.	1985.–2012.
Homo/biseksualni prijenos Homo/bisexual transmission	38,7 %	54,8 %
Heteros. izvan trajne veze Heterosexual “out-of-wedlock” relationships	27,3 %	21,5 %
Partner HIV+ HIV+ partners	13,7 %	10,5 %
Injiciranjem droga Drug injection	10,4 %	6,8 %
Nepoznato Unknown	4,8 %	3,6 %
Oboljeli od hemofilije Haemophiliacs	2,9 %	1,4 %
Dijete HIV+ majke Children born to HIV+mothers	1,9 %	1,2 %
Primalac krvnih pripravaka Bood transfusion recipients	0,4 %	0,2 %

Slika 2. Zaraženi HIV-om (1985.–2012. godine) prema vjerojatnom putu prijenosa infekcije (N = 1017)**Figure 2.** HIV infected (1985–2012) according to probable route of transmission (N = 1017)

ljavajuće u usporedbi s mnogim drugim europskim zemljama. Mjere zdravstvenog odgoja u ovoj populaciji, uz savjetovani rad i programe zamjene igala i šprica (programi smanjenja štete), kao i ukupna preventivna djelatnost koja se provodi prema Nacionalnom programu za prevenciju HIV/AIDS-a i Nacionalnom programu suzbijanja ovisnosti, doprinjeli su ovako povoljnoj epidemiološkoj situaciji u ovoj grupi. Ostali načini prijenosa (primanje

zaražene krvi ili krvnih preparata, prijenos s majke na dijete) čine manje od 5 % od ukupnog broja registriranih slučajeva zaraze HIV-om. U 3,6 % slučajeva nije bilo moguće saznati put prijenosa (Tablica 3).

Nema novoinficiranih primalaca krvnih preparata, a u čitavom razdoblju praćenja HIV-a u Hrvatskoj (26 godina), samo su dvije osobe 2005. godine ovu infekciju dobile transfuzijom zaražene krvi. Mjere zaštite od infekcija u

Slika 3. Zaraženi HIV-om (1985.–2012. godine) prema vjerojatnom putu prijenosa infekcije, žene (N = 146)
Figure 3. HIV infected persons (1985–2012) according to probable route of transmission, females (N = 146)

zdravstvenim ustanovama koje se kontinuirano provode, uz nadzor nad krvi i krvnim preparatima i lijekovima u zemlji, neznatan rizik od infekcije u općoj populaciji te princip samodostatnosti i dobrovoljnog davalaštva krvi zaslužni su za iznimno nizak rizik od HIV infekcije u zdravstvenim ustanovama.

U 26 godina praćenja registrirano je svega 11 djece koja su HIV dobila od svojih zaraženih majki, što prosječno iznosi 0,44 godišnje ili manje od jednog djeteta u dvije godine. U Registru je još jedno dijete koje je kao nosilac HIV protutijela prijavljeno 1987. godine, no više nije bilo HIV pozitivno nakon godine dana (radilo se o pasivno prenesenim protutijelima). Od 11 HIV pozitivne djece, njih 6 je rođeno u Hrvatskoj. Ostala djeca živjela su u inozemstvu, gdje su i rođena, a kod nas su dijagnosticirana kao HIV pozitivna (4 od njih imalo je AIDS). Ovaj niski rizik od transplacentarnog prijenosa HIV-a u Hrvatskoj je prvenstveno vezan uz nisku incidenciju HIV-a, a posebno nisku incidenciju HIV infekcije u žena. Ovaj niski rizik zbog epidemiološke situacije još je dodatno znatno smanjen primjenom antiretrovirusnih lijekova kod HIV pozitivnih trudnica i novorođenčadi.

Od 71 dijagnosticirane HIV infekcije u 2012. godini, u 62 (87,3 %) slučajeva vjerojatni put prijenosa bio je homoseksualno/biseksualni odnos (u 2011: 48/76), u 7 (9,8 %) heteroseksualni odnos (u 2011: 23/76), u jednom slučaju dijeljenje pribora za intravensko korištenje droga, dok u jednom slučaju nije bilo moguće doznati put prijenosa (Tablica 2).

Program Ministarstva zdravlja Rad centara za dobrovoljno, anonimno i besplatno savjetovanje i testiranje na HIV (HIV savjetovališta)

U okviru programa Ministarstva zdravlja RH u Hrvatskoj djeluje 10 centara za anonimno i besplatno HIV savjetovanje i testiranje (HIV savjetovališta). HIV savjetovali-

šta u Hrvatskoj osnivala su se od 2003–2006. u zavodima za javno zdravstvo u Zagrebu, Puli, Rijeci, Splitu, Zadru, Osijeku, Slavenskom brodu, Dubrovniku i Korčuli, Zatvorskoj bolnici u Zagrebu i u Klinici za infektivne bolesti “Fran Mihaljević”. Savjetovalište pri HZJZ-u u Zagrebu otvoreno je u prosincu 2004.

Centri su uspostavljeni programom “Poboljšanje dostupnosti službe za dobrovoljno testiranje i savjetovanje i testiranje” (HIV-2) koji je bio dio projekta Ministarstva zdravlja “Unapređivanje borbe protiv HIV/AIDS-a u Hrvatskoj” uz financijsku potporu Globalnog fonda za prevenciju AIDS-a, TBC-a i malarije (GFATM). Nositelj programa bio je HZJZ u suradnji sa županijskim zavodima za javno zdravstvo i udrugama čije su aktivnosti vezane uz prevenciju HIV/AIDS-a. Nakon završetka GFTAM projekta nastavilo se financirati rad centara kroz program Ministarstva zdravlja RH.

HIV savjetovališta dio su Hrvatskog nacionalnog programa za prevenciju HIV/AIDS-a. Rad savjetovališta temelji se na preventivnim aktivnostima koje kroz informiranje i savjetovališni rad imaju za cilj edukaciju korisnika o rizicima i načinima zaštite te utjecaj na usvajanje protektivnih ponašanja i navika odgovornog spolnog ponašanja, te testiranje na HIV osoba koje se žele testirati.

Namijenjena su svim osobama koje imaju pitanja/trebaju savjet u vezi s HIV/AIDS-om i koje se žele testirati na HIV. U savjetovalištim se osobe koje su bile u situaciji u kojoj su se mogle zaraziti HIV-om (nezaštićeni spolni odnos, korištenje tuđe igle za intravensko ubrizgavanje droge i sl.) mogu testirati na HIV i dobiti savjet za zaštitu i smanjenje rizika od HIV-a i drugih spolno i krvlju prenosivih infekcija, a u slučaju potrebe pomoć pri upućivanju na liječenje i druge oblike skrbi i podrške.

Cilj je ovog programa savjetovanja i testiranja na HIV obuhvatiti što veći broj osoba u riziku za zarazu HIV-om edukacijom i testiranjem, što omogućava otkrivanje HIV

infekcije u ranom stadiju, pravovremeno liječenje, smanjenje novih zaraza HIV-om i rizičnih ponašanja u populaciji te doprinos smanjenju pobola i smrtnosti od HIV/AIDS-a.

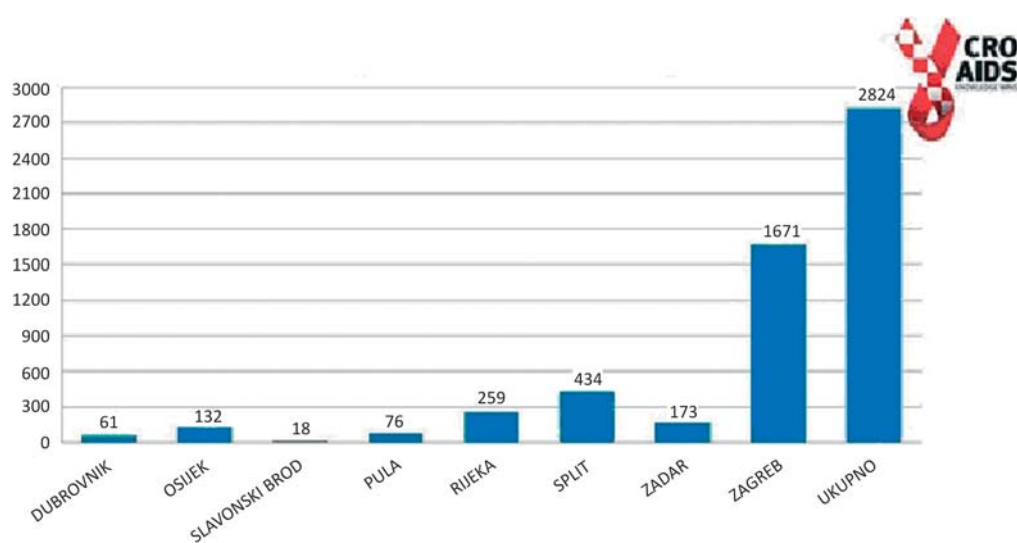
Od 2003. godine kada su osnovana do kraja 2012. godine HIV savjetovališta koja djeluju u Hrvatskoj su pružila 37 509 individualna savjetovanja za 20 804 korisnika, a 20 106 osoba je testirano na HIV pri čemu je otkrivena 181

osoba zaražena HIV-om. U 2012. u savjetovalištimu je pruženo 4957 individualnih savjetovanja za 2754 korisnika, a 2824 osoba je testirano na HIV pri čemu je utvrđeno 37 pozitivnih nalaza. Prosječan mjesečni broj korisnika u savjetovalištimu za vrijeme trajanja Programa HIV-2 kretao se od 3 do 49. Najveći prosječni broj osoba koje mjesečno dolaze na HIV savjetovanje i testiranje bilježio je Zagreb (49), Split (33) i Rijeka (24), a najmanji Pula (6) i Slavonski Brod (3). Broj izvršenih testiranja i savjetovanja

Tablica 4. Usluge (broj korisnika, obavljenih savjetovanja, testiranja na HIV i pozitivnih HIV nalaza) u Centrima za savjetovanje i testiranje na HIV (HIV savjetovalištimu) prema lokaciji u razdoblju 2003. – 2008. godine

Table 4. Services (number of users, counseling, HIV testing and HIV positive findings) in HIV counseling and testing centers according to their location in the period 2003–2008

Lokacija CST-a/ Location of HCT	Broj korisnika/ Number of users	Broj savjetovanja/ Number of counseling sessions	Broj testiranja na HIV/ Number of HIV testing	Broj pozitivnih nalaza / Number of positive findings
Split	2120	3742	2109	13
Rijeka	1442	2673	1411	5
Zagreb – HZJZ/CNIPH	2237	4016	2163	17
Osijek	598	1108	594	4
Zadar	469	918	462	0
Dubrovnik	273	421	286	0
Zatvorska bolnica/ Prison hospital	907	1697	792	0
Pula	222	401	218	3
Slavonski Brod	120	200	103	2
Zagreb – KIB/UHID*	862	1559	831	16
UKUPNO /TOTAL	9250	16735	8969	60

Slika 4. Broj izvršenih testiranja na HIV u centrima za savjetovanje i testiranje na HIV (HIV savjetovalištimu) u Hrvatskoj 2012. godine, prema lokaciji

Figure 4. The number of HIV testing in HIV counseling and testing centers in Croatia according to their location in 2012

varira u pojedinim savjetovalištim. Ona savjetovališta koja bilježe veći broj korisnika djeluju u većim gradovima i ujedno su najduže otvorena što dijelom može objasniti njihov relativno veći ukupan i mjesečni prosječan broj korisnika (Tablica 4 i Slika 4).

Aktivnosti povodom obilježavanja Svjetskog dana borbe protiv HIV/AIDS-a

Posljednjih devet godina povodom Svjetskog dana borbe protiv HIV/AIDS-a HZJZ u suradnji s Ministarstvom zdravlja i ostalim sudionicima Hrvatskog nacionalnog programa za prevenciju HIV/AIDS-a provodi nacionalnu kampanju koja obuhvaća oglašavanje plakata u javnom prijevozu i zdravstvenim ustanovama, emitiranje radio i tv spotova, dijeljenje edukativno-informativnih materijala (letaka, brošura i sl.) te različitih drugih promotivno-edukativnih aktivnosti. Povodom Svjetskog dana borbe protiv HIV/AIDS-a 2012. godine, HZJZ i UN Tematska skupina za HIV/AIDS uz potporu Ministarstva zdravlja organizirali su nacionalnu edukativnu javnozdravstvenu kampanju promoviranja edukacije i testiranja na HIV pod nazivom "Znanje pobjeđuje" pod motom "Testiraj se na HIV" s ciljem promoviranja povjerljivog dobrovoljnog i besplatnog testiranja na HIV. Plakati su se nalazili u vozilima javnog prijevoza u pet gradova, 450 domova zdravlja i 140 ljekarni, a emitirani su i televizijski i radio spotovi (<http://zdravlje.hzjz.hr/clanak.php?id=13566>, <http://zdravlje.hzjz.hr/clanak.php?id=13566>).

U okviru ovogodišnje kampanje pokrenuta je i nova Facebook stranica CroAids (www.facebook.com/croaids) na kojoj je na Svjetski dan borbe protiv HIV/AIDS-a 1. prosinca proveden nagradni natječaj za školsku djecu pod nazivom "Znanje pobjeđuje – 'ajde priključi se!". (<http://zdravlje.hzjz.hr/clanak.php?id=13569>). Cilj natječaja bio je potaknuti interaktivnu komunikaciju u javnosti, poglavito među mladima, o HIV/AIDS-u te na taj način pridonijeti edukaciji i podizanju svjesnosti i brizi za zdravlje. Natječaj je trajao mjesec dana, pristigla su 43 rada, pobjednički rad poslali su učenici iz OŠ Čazma, koja je nagrađena osobnim računalom (<http://zdravlje.hzjz.hr/clanak.php?id=13585>).

Više informacija o epidemiologiji HIV/AIDS-a, obilježavanju Svjetskog dana AIDS-a i HIV savjetovalištim: www.hzjz.hr, www.zdravlje.hzjz.hr i www.zdravlje.hr

Zaključak

Iako se godišnji broj zaraženih HIV-om u Hrvatskoj kreće oko 12–17 na milijun stanovnika, što Hrvatsku svrstava među zemlje niske incidencije HIV-a, zaraza HIV-om i AIDS su bolesti od javnozdravstvenog interesa. U Hrvatskoj se već više od 25 godina zajedničkim radom zdravstvene službe i mnogobrojnih sudionika izvan zdravstva kontinuirano i intenzivno provode mjere sprečavanja, suzbijanja i liječenja HIV/AIDS-a prema Programu mjera zdravstvene zaštite, Hrvatskom nacionalnom programu za prevenciju HIV/AIDS-a i posebnim preventivnim programima (programi Rada centara za dobrovoljno, anonimno i besplatno savjetovanje i testiranje na HIV i Poboljšanja praćenja HIV infekcije koji uključuje uz praćenje HIV infekcije i dodatna epidemiološka istraživanja prisutnosti HIV-a u grupama povećanog rizika, nadzor nad ostalim spolno prenosivim infekcijama i praćenje rizičnog ponašanja za HIV). U okviru mjera prevencije HIV/AIDS-a neprekidno se prati broj oboljelih i inficiranih, analizira epidemiološko stanje u zemlji, provodi nadzor nad krvi, imunobiološkim lijekovima i hospitalnim infekcijama, prevencija i liječenje oboljelih, a povrh svega edukacija čitave populacije i posebno osoba s rizičnim ponašanjima. Sve aktivnosti koje se u Hrvatskoj kontinuirano provode imaju za cilj održati ovu relativno povoljnu epidemiološku situaciju, smanjiti broj novozaraženih od HIV/AIDS-a u budućnosti te unaprijediti skrb za zaražene osobe i osobe s većim rizikom za infekciju.

Literatura

- [1] Zakon o zaštiti pučanstva od zaraznih bolesti, Narodne novine, Zagreb, 2007., 2008., 2009.
- [2] Hrvatski nacionalni program za prevenciju HIV/AIDS-a 2011–2015, Zagreb, 2011, datum pristupa: 05.02.2013. dostupno na: <http://www.zdravlje.hr/content/search?SearchText=nacionalni+program+hiv>
- [3] Služba za epidemiologiju Hrvatskog zavoda za javno zdravstvo Epidemiologija HIV infekcije i AIDS-a u Hrvatskoj, HZJZ, datum pristupa: 05.02.2013., dostupno na: <http://www.hzjz.hr/epidemiologija/hiv.htm>
- [4] Priručnik za HIV savjetovanje i testiranje, Hrvatski zavod za javno zdravstvo, Zagreb, 2009, dostupan online: http://www.hzjz.hr/epidemiologija/prirucnik_HIV.pdf
- [5] Predavanja sa Simpozija u povodu Dana AIDS-a, Klinika za infektivne bolesti "Dr. Fran Mihaljević", 30. studenoga 2012, Zagreb. <http://www.bfm.hr/hrv/events.aspx?id=646>